EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 13.4.2021
COM(2021) 174 final

2021/0093 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni osaliste konverentsi kümnendal istungil seoses A lisa muutmise ettepanekuga

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsioon (edaspidi „konventsioon“) jõustus 17. mail 2004. See kiideti heaks nõukogu 14. oktoobri 2004. aasta otsusega, mis käsitleb püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni sõlmimist Euroopa Ühenduse nimel (2006/507/EÜ[1]), ja see jõustus Euroopa Ühenduses 14. veebruaril 2005. Konventsiooni eesmärk on kaitsta inimeste tervist ja keskkonda püsivate orgaaniliste saasteainete eest. Konventsiooniga nähakse ette ettevaatusprintsiibil põhinev raamistik püsivate orgaaniliste saasteainete tootmise, kasutamise, importimise ja eksportimise lõpetamiseks, nende ohutuks käitlemiseks ja kõrvaldamiseks ning teatavate juhuslikult toodetud püsivate orgaaniliste saasteainete keskkonda sattumise lõpetamiseks või vähendamiseks.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1021[2] on liidu õiguses rakendatud kohustused, mis on sätestatud konventsioonis ning 1979. aasta piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni protokollis püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (edaspidi „protokoll“), mis on heaks kiidetud nõukogu otsusega 259/2004/EÜ[3].

Konventsiooni artikli 19 kohaselt asutatud konventsiooniosaliste konverents on Stockholmi konventsiooni juhtorgan. See organ kohtub tavaliselt iga kahe aasta tagant, et jälgida konventsiooni rakendamist. Samuti hindab konverents talle püsivate orgaaniliste saasteainete hindamise komitee (edaspidi „komitee“) poolt arutamiseks esitatud kemikaale.

Konventsiooniosaline esitas vastavalt konventsiooni artikli 8 lõikele 1 sekretariaadile ettepaneku perfluoroheksaansulfoonhappe (PFHxS), selle soolade ja PFHxS-iga seotud ühendite kandmiseks konventsiooni A lisasse. Komitee vaatas ettepaneku artikli 8 lõigete 3 ja 4 kohaselt läbi ning esitas konventsiooniosaliste konverentsile soovituse kanda perfluoroheksaansulfoonhape (PFHxS), selle soolad ja PFHxS-iga seotud ühendid A lisasse ilma spetsiifiliste eranditeta. Lisade muudatuste vastuvõtmise menetlus on ette nähtud konventsiooni artikliga 22.

Kooskõlas konventsiooni artikliga 23 on igal osalisel üks hääl. Piirkondlikel majandusintegratsiooni organisatsioonidel, nagu EL, on aga nii palju hääli, kui palju nende liikmesriike on konventsiooni osalised.

Kümnendal korralisel istungil kaalub konventsiooniosaliste konverents, kas võtta vastu otsus kanda perfluoroheksaansulfoonhape (PFHxS), selle soolad ja PFHxS-iga seotud ühendid konventsiooni A lisasse (kõrvaldamine), B lisasse (piirang) ja/või C lisasse (juhuslik tootmine).

A, B ja/või C lisasse kandmine tähendab, et asjaomaste kemikaalide suhtes rakendatakse meetmeid, mille eesmärk on lõpetada nende tootmine ja kasutamine või seda piirata, mis

[1] Nõukogu 14. oktoobri 2004. aasta otsus 2006/507/EÜ, mis käsitleb püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni sõlmimist Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 209, 31.7.2006, lk 1).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1021 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (ELT L 169, 25.6.2019, lk 45).

[3] Nõukogu 19. veebruari 2004. aasta otsus 2004/259/EÜ, millega sõlmitakse Euroopa Ühenduse nimel piiriülese õhusaaste kauglevi 1979. aasta konventsiooni protokoll püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (ELT L 81, 19.3.2004, lk 35).

hõlmab ka juhuslikult toodetud püsivate orgaaniliste saasteainete keskkonda sattumise piiramist või lõpetamist.

Kavandatav akt muutub konventsiooniosalistele siduvaks kooskõlas konventsiooni artikli 22 lõikega 4, milles on sätestatud: „A, B või C lisa muudatuste ettepaneku, vastuvõtmise ja jõustumise suhtes kohaldatakse sama menetlust, mida kohaldatakse käesoleva konventsiooni täiendavate lisade ettepaneku, vastuvõtmise ja jõustumise suhtes, välja arvatud selles osas, et A, B või C lisa muudatus ei jõustu nende konventsiooniosaliste suhtes, kes on esitanud avalduse seoses nende lisade muudatusega artikli 25 lõike 4 kohaselt, mille puhul kõik niisugused muudatused jõustuvad nende konventsiooniosaliste suhtes üheksakümnendal päeval pärast niisuguse muudatuse ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandjale hoiuleandmist.“

Perfluoroheksaansulfoonhapet (PFHxS), selle soolasid ja PFHxS-iga seotud ühendeid ei kasutata Euroopa Liidus tahtlikult, kuid neid kemikaale võib esineda lisandina fluoripõhistes tulekustutusvahtudes ja perfluorooktaansulfoonhappes (PFOS). Seoses PFHxS-i esinemisega perfluorooktaansulfoonhappes (PFOS) tuleb märkida, et PFOS on loetletud Stockholmi konventsiooni B lisas ja määruse (EL) 2019/1021 I lisas, millega keelatakse PFOS-i kasutamine liidus, välja arvatud kasutamine pihustusudu vähendajana kõvakroomimisel, mis on lubatud kuni 2025. aastani. Peaaegu kõigis liikmesriikides on PFOS-i kasutamine sel eesmärgil juba lõpetatud.

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel Stockholmi konventsiooni osaliste konverentsil võetav seisukoht seoses sellise otsuse kavandatud vastuvõtmisega, millega muudetakse A lisa, et kanda sellesse perfluoroheksaansulfoonhape (PFHxS), selle soolad ja PFHxS-iga seotud ühendid. Kui Stockholmi konventsiooni osaliste konverents otsustab kanda PFHxS-i A lisasse, peavad konventsiooniosalised võtma vajalikud meetmed PFHxS-i kasutamise lõpetamiseks või piiramiseks oma territooriumil kooskõlas konventsioonist tulenevate kohustustega. Otsuse rakendamiseks liidus teeb komisjon ettepaneku võtta vastu delegeeritud õigusakt püsivate orgaaniliste saasteainete määruse I lisa muutmiseks, et lisada sellesse perfluoroheksaansulfoonhape (PFHxS), selle soolad ja PFHxS-iga seotud ühendid. Nende ainete tootmine ja kasutamine on seejärel liidus keelatud.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek on kooskõlas määrusega (EL) 2019/1021 ja täiendab seda. Kõnealuse määrusega rakendatakse liidus Stockholmi konventsiooni. See on täielikult kooskõlas eesmärgiga kaitsta inimeste tervist ja keskkonda püsivate orgaaniliste saasteainete eest.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek on kooskõlas määruse (EÜ) nr 1107/2009 ja määruse (EL) nr 528/2012 üldise lähenemisviisiga püsivate, bioakumuleeruvate ja toksiliste (PBT) ainete suhtes, kuna mõlemas määruses on sätestatud kriteeriumid, mis põhimõtteliselt ei võimalda püsivate, bioakumuleeruvate ja toksiliste toimeainete turulelaskmist ega kasutamist. Sidususe tagamiseks uuritakse ühist seisukohta käsitlevas dokumendis[4] Stockholmi konventsiooni, määruse (EL) 2019/1021 ja määruse (EÜ) nr 1907/2006 vahelist seost piirangute ja lubade andmise nõuete osas.

[4] http://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/reach/special-cases_et

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Kavandatava nõukogu otsuse menetlusõiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9, mis on asjakohane alus õigusaktile, millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu seisukoht seoses rahvusvahelise lepinguga, käesoleval juhul Stockholmi konventsiooniga.

Materiaalõiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1, võttes arvesse, et Stockholmi konventsiooni alusel kokku lepitud meetmetega soovitakse eelkõige saavutada keskkonnaalast eesmärki (st püsivate orgaaniliste saasteainete kõrvaldamine).

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks seega olema ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Püsivad orgaanilised saasteained on üleilmne probleem ning liidus rakendatakse Stockholmi konventsiooni määrusega (EL) 2019/1021. Kuna liit on konventsiooni osaline, on asjakohane, et liit osaleb konventsiooniosaliste konverentsil otsuste tegemisel.

- **Proportsionaalsus**

Püsivad orgaanilised saasteained on üleilmne probleem ning Stockholmi konventsiooni eesmärk on lõpetada nende kemikaalide tootmine ja kasutamine. Konventsiooni püsivate orgaaniliste saasteainete hindamise komitee on soovitanud kanda perfluoroheksaansulfoonhape (PFHxS), selle soolad ja PFHxS-iga seotud ühendid A lisasse, kuna leiti, et kemikaal vastab konventsiooni D lisa kriteeriumidele. Seepärast on proportsionaalne toetada selle kemikaali lisamist konventsiooni A lisasse, et tagada asjakohaste meetmete võtmine üleilmsel tasandil.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ettepanekut arutati liikmesriikide ja teiste sidusrühmadega komisjoni eksperdirühma (määruse (EL) 2019/1021 kohased pädevad asutused) 23. koosolekul. Lisaks konsulteeriti sidusrühmadega põhjalikult sel ajal, kui konventsiooni püsivate orgaaniliste saasteainete hindamise komitee kemikaali hindas, ning sidusrühmade märkusi võeti arvesse.

- **Mõjuhinnang**

Mõjuhinnangut ei tehtud, kuid perfluoroheksaansulfoonhapet (PFHxS), selle soolasid ja PFHxS-iga seotud ühendeid käsitleva REACHi piirangute toimiku raames on tehtud sotsiaal-majanduslik hindamine ja alternatiivide analüüs[5]. ECHA arvamuses järeldatakse, et kavandatud piiranguga seotud sotsiaal-majanduslikud kulud peaksid olema piiratud ning et PFHxS-i tootmise, turuleviimise ja kasutamise range piiramine on proportsionaalne.

Püsivate orgaaniliste saasteainete hindamise komitee järeldas, et kemikaal on püsiv orgaaniline saasteaine, ja soovitas kanda aine konventsiooni ilma spetsiifilise erandita. Käesolev soovitus põhineb võimalike majandamismeetmete mõju hindamisel, võttes arvesse sotsiaal-majanduslikku teavet.

[5] https://echa.europa.eu/registry-of-restriction-intentions/-/dislist/details/0b0236e1827f87da

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ettepanek ei mõjuta äritegevust, sest kemikaali ei kasutata liidus kaubanduslikult, ning seetõttu ei tehta erandit mikroettevõtjatele ega lisata erieeskirju VKEdele. Ettepanek ei mõjuta ELi valdkondlikku konkurentsivõimet ega kaubandust, sest liidu ja kolmandate riikide vahel selle kemikaaliga ei kaubelda.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Rakenduskava, järelevalvet, hindamist ja aruandlust ei peeta vajalikuks.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ettepanekuga antakse komisjonile volitused toetada Euroopa Liidu nimel Stockholmi konventsiooni osaliste konverentsil perfluoroheksaansulfoonhappe (PFHxS), selle soolade ja PFHxS-iga seotud ühendite kandmist A lisasse ilma spetsiifiliste eranditeta.

2021/0093 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni osaliste konverentsi kümnendal istungil seoses A lisa muutmise ettepanekuga

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsioon (edaspidi „konventsioon“) jõustus 17. mail 2004 ja see sõlmiti liidu nimel nõukogu otsusega 2006/507/EÜ[1].

(2) Stockholmi konventsiooni rakendatakse liidus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1021[2].

(3) Konventsiooni artikli 8 kohaselt otsustab konventsiooniosaliste konverents, kas kanda kemikaal A, B ja/või C lisa loeteludesse, ning sätestab sellega seotud kontrollimeetmed.

(4) Stockholmi konventsiooni osaliste konverentsi kümnendal istungil võetakse eeldatavasti vastu otsus täiendavate kemikaalide A lisasse kandmise kohta.

(5) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel konventsiooniosaliste konverentsil võetav seisukoht, kuna kõnealune otsus on liidule siduv.

(6) Et kaitsta inimeste tervist ja keskkonda perfluoroheksaansulfoonhappe (PFHxS), selle soolade ja PFHxS-iga seotud ühendite edasise keskkonda sattumise eest, on vaja üleilmselt vähendada nende kemikaalide tootmist ja kasutamist või see lõpetada ning toetada nende kandmist konventsiooni,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Stockholmi konventsiooni osaliste konverentsi kümnendal istungil liidu nimel võetav seisukoht on toetada kooskõlas püsivate orgaaniliste saasteainete hindamise komitee asjakohaste soovitustega perfluoroheksaansulfoonhappe (PFHxS), selle soolade ja PFHxS-iga seotud ühendite kandmist konventsiooni A lisasse ilma spetsiifiliste eranditeta.

Olenevalt olukorra arengust Stockholmi konventsiooni osaliste konverentsi kümnendal istungil võivad liidu esindajad kiita liikmesriikidega konsulteerides ja kohapeal

[1] Nõukogu 14. oktoobri 2004. aasta otsus 2006/507/EÜ, mis käsitleb püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni sõlmimist Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 209, 31.7.2006, lk 1).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1021 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (ELT L 169, 25.6.2019, lk 45).

kooskõlastamise järel heaks käesoleva seisukoha täpsustamise ilma nõukogu täiendava otsuseta.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja